

Tante Hertha

Nr. 229, 20. årgang, Juni-Juli 2017

26.maj kl 10.33 kom dette lille kærlighedsvæsen til verden. Må vi præsentere Tobias Zen Rosgaard Gøtke - 3490 g og 52cm

Så skete det længe ventede: Storken kom på besøg på Demetervænget 1 - så er jordbunden måske ikke så dårlig endda! TIL LYKKE MED JERES FINE LILLE DRENG! (Store foto: Ole W. Indsat foto: Johnny)

Tante Hertha er Hertha Levefællesskabs informationsblad, som udkommer ca. d. 1. i hver måned.

Redaktør: Allan Elm – Redaktionsudvalg: Helle Hansen, Per Clauson-Kaas Ole Wadsholt og Anne-Lene Jappe.

Folk, som ikke er bosiddende i Hertha og som ønsker at abonnere, kan henvende sig til redaktøren på tlf. 3840 3402 eller pr. mail.

Tante Herthas mail-adresse: tante@hertha.dk.

**KALENDER PÅ HERTHAS HJEMMESIDE www.hertha.dk opdateres løbende
Hertha er på Facebook (bestyres af Anne-Lene)**

Deadline for stof til bladet er d. 20. i måneden før til:

tante@hertha.dk

eller i postkassen Landsbyvænget 2A , mærket 'Tante Hertha'.

Stof, som kommer efter deadline, kan ikke garanteres bragt!

Forsidefoto: Birgitte er i gartneriet og si'r samtidig: Tina har ikke født!

(arbejder lige ved siden af) (Men det har hun nu!:-) Red.anm.)

Indsendt af Ellinor

Tante Hertha er trykt på FSC-certificeret papir

HerthaKalender

Juni 2017

Lørdag d. 3.	Fugletur	Kl. 20.30-23	P-pladsen
Tirsdag d. 6.	Bofællesskab/Levefællesskabsmøde	Kl. 18.00	Hos Per
Onsdag d. 7.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Lørdag d. 10.	Fællesskabsdannende dag	Kl. 9-15	Start i Salen
Mandag d. 12.	Fortællinger fra Elisabeths rejser	Kl. 19.30	Cafeen
Fredag d. 16.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Tirsdag d. 20.	Landsbymøde	Kl. 19-21	Salen
Fredag d. 23.	St. Hans aften	?	?

Juli 2017

Lørdag d. 8.	Arbejdslørdag i gartneriet	Kl. 9-11	Gartneriet
Lørdag d. 22.	Arbejdslørdag i gartneriet	Kl. 9-11	Gartneriet
Mandag d. 24.	Første arbejdsdag i værkstederne		

August 2017

September 2017

Lørdag d. 2. Høstmarked

Uge 26: Nordisk Allkunst på Fuglsøcentret - bofællesskaberne lukket. Værkstederne åbne for eksterne.

Sommerferie/Værkstederne lukket ugerne 27-30 (for eksterne)

Indhold i dette nummer:	Så meget der er sket...	s. 20	
Rubrikannoncer og aktuelt	s. 4	Fugletur	s. 20
En morgenvandrerens betragtning	s. 8	Besøg af Tambourkorps	s. 21
Månedens siden 9-ko	s. 9	Skolehaver i Hertha	s. 21
ECCE-møde i Arlesheim	s. 10	Pauserum mv. i Stalden	s. 22
Landbrugsnyt	s. 13	Fælles arbejdsdag	s. 22
Gartnerinyt	s. 16	Åben dag Hertha	s. 24
Præsentation	s. 17	Værkstedsudflugten	s. 25
Valg til Fællesledelse og Fond	s. 19	Indtryk fra Maj-dagene	s. 26
Landbrugsnyt	s. 19	Maj - digt	s. 28

Lotteri !

Tak til alle der spillede med på fundraisinggruppens 21.års lotteri- og især til alle dem der ikke vandt.

Ditte vandt kurven , bordet er installeret hos Tove, og Bodil glæder sig med den flotte pude.

Lotteriet indbragte kr. 5.000 som nu kan bruges til mursten til det nye bofællesskab.

Tænk allerede nu på donationer til Høstmarked hvor vi påtænker at lave Auktion med værdifulde effekter som står og samler støv hos jer.

Måske kan de indbringe et godt beløb til fundraisinggruppen.

God sommer.

Grethe og Anne-Lene

Mandag aften i gartneriet.

Du kan komme og give en hånd med mandag aftner her i højsæsonen og tag gerne din nabo med. Vi arbejder fra kl. 19-21, og starter mandag den 29. Maj.

Jeg håber, det kan blive nogle hyggelige sociale aftner, hvor vi også får udrettet noget. Det er juni og juli måned.

For gartneriet

Birthe

En morgenvandrers betragtninger

Jeg går morgentur i Hertha-området hver morgen – så'n da, og det kan medføre de mest besynderlige oplevelser. Det kan blandt andet medføre, at jeg på visse tider af året har mulighed for at falde og brække mine ældgamle lemmer, og det er ubehageligt, men også lidt underholdende.

Det er imidlertid ikke det væsentlige for mig at fortælle, men derimod den utrolige glæde det er for mig at gå morgenturen og få sagt go'morgen til rigtig mange mennesker i Herskind og specielt i Hertha-området. Nogen skal der nikkes til, nogen skal der "håndes" med, nogen skal ha' en krammer, en enkelt skal ha' en svingom (de første 8 takter af "Den toppede høne"), nogen skal der brøles "go'morgen" til, for de sidder bag et vindue, og nogen kan jeg forstyrre, hvis de er i gang med et eller andet arbejde – og hvor er det skønt alt sammen.

Og jeg har gulerødder i venstre jakkelomme og hundekiks i højre, og hundekiksene bliver givet til hunde af forskellig størrelse og farve, inden jeg når frem til Hertha, og så skal jeg hen til Vigdis og Freja (Herthas to heste; red.) med deres daglige gulerod, og kan grine lidt over deres indbyrdes hakkeorden - hvem skal først ha' en gulerod.

Så går jeg hjem, og selvom mit humør i forvejen var godt, er det blevet endnu bedre efter min daglige og dejlige morgengåtur i Hertha-området.

Venlig hilsen til alle mine morgenvener fra Bent Nielsen, Fuglevænget.

*Blommetræet ved gartneriet i fuld flor
4. Maj
(Foto: Ellinor)*

FÆLLESSKABSDANNENDE ARBEJDS DAG

LØRDAG D. 10. Juni kl. 9 - 15.

Vi mødes i Salen til fællessang, og derefter inddeler vi os i de forskellige arbejdsgrupper.

Det vil primært være udendørs arbejde på vores fællesarealer eller andre opgaver, som der er behov for på vore fælles områder.

Der vil blive serveret formiddagskaffe/te/saft, frokost, og som afslutning på dagens arbejde: kaffe/kage.

Cirka 14 dage før arbejdsdagen vil der blive hængt en seddel op på butiksdøren, hvor man skal tilmelde sig.

Tilmeldingen er p.g.a beregning til indkøb af maden.

Kom og vær med ! Det er en dejlig måde at være sammen på, vi oplever "Hertha beboere" i fælles flok, og vi får tilmed løst nogle fælles opgaver i Landsbyen.

Hilsen Hanne og Else

Arbejdsdage i Gartneriet 2017

Lørdage den 10. juni, 8. juli og 22. juli kl. 9-11,

(Den 10. juni sammen med fællesarbejdsdag). Vi slutter af med en forfriskning. Kom og hyg dig med din nabo og giv dine børn en oplevelse af, hvad det vil sige at dyrke jorden.

Jeg har brug for at alle kommer mindst til en af dagene. Kan du ikke nogle af dagene, så kom en anden dag, og lug eller hak ved de blå flag.

Vel mødt

Birthe.

Bofællesskab/Levefællesskabs - gruppen

bliver i daglig tale forkortet til Bo/Lev - gruppen.

Og hvad er det så for en gruppe, spørges der.

Den har faktisk eksisteret i mange år.

Ideen er, at folk fra de to store levegrupper i Hertha mødes og snakker om, hvordan man kan mødes på tværs og kan have noget sammen – og ikke kun til årstidsfesterne, hvor begge grupper er meget involveret.

Gruppen består af pædagoger, herthanitter og forældre.

Det er en åben gruppe, men vi har gennem årene kun været få til stede til møderne, som er 3 til 4 gange om året.

Der er ingen dagsorden og referat. Og der er tavshedspligt, hvis der kommer følsomme oplysninger frem under mødet.

På en måde er det Herthes ve og vel, som er på dagsordenen.

Vi mødes privat og får kaffe/te og altid lækker kage til.

Næste møde er tirsdag den 6. juni kl. 18 hos Per. Det er sidste møde inden sommerferien, og derfor med spisning, så det er lidt anderledes.

Men så starter gruppen op igen til efteråret, hvor tid og sted vil blive annonceret her i Tanten.

Bedste hilsner

Kirsten

Kære alle

Vi håber fortsat ideen om at strukturere arbejdet med de fælles udendørs arealer vinder genklang i Hertha.

I forrige Tante Hertha har vi beskrevet ideen mere udførligt. Når der er kommet flere navne på plancherne, kan tovholderne organisere sin gruppe. Men der er vi ikke helt endnu. Så endnu en opfordring til at skrive sig på!

Plancherne hænger på væggene i cafeen.

Venlig hilsen Camilla, Else og Morten

Espiritu Santo

Elisabeth Holt - Birthes datter - vil d. 12. juni holde et oplæg om sit virke i Espiritu Santo i ø-gruppen Vanuatu øst for Australien.

Der er et opslag på café døren og hun sender en gruppemail rundt.

Vinsmagning

Økologiske og Biodynamiske vine

I samarbejde med Michael, sommelier og uddeler i **SuperBrugsen** i Herskind arrangerer vi en hyggelig aften med lækker vin og dejlig Tapas. Det bliver en aften med spændende vine og historier fra de varme lande.

Lørdag den 17. juni kl. 19.00

Pris 195,-

(Kun 25 pladser - bindede tilmelding ved at MobilePaye beløbet til 40 34 51 14 eller kuvert med beløbet i min postkasse, nr. 26 Husk navn med tilmelding)

Håber vi ses
Anne-Lene & Peter

Månedens side - 9 ko

Født: 14-8-2014 Mor:

Trine Far: Buckarby

Udseende

Tanja er næsten helt sort med brune områder på kryds, ører, mule og pandelok. Hun har mørke klove og hvide horn med sorte spidser. Hun er lille og tætbygget med en fin knoglestruktur. Hendes ryg er lige med tendens til høj halerod. Benene er lidt kroget og kohaset. Yveret er højt ansat, småt og fortungt. Patterne små og velplacerede

Funktion

Hun er meget urolig ved malkning, hvilket sikkert skyldes, at hun har lidt vorter især på forpatterne. Hun har ofte sparket malkemaskinen af da hun skulle vænnes til at blive malket. Hun gav fra starten omkring 8 liter mælk, hvilket ikke er nogen særlig høj ydelse, og hun er en af de hurtigste at malke. Hendes celletal har til gengæld været til den høje side. Dette kan være udtryk for en dårlig yversundhed. Hun har kælvet én gang og her fik hun kviekalven Theodora.

Temperament

Tanja er meget tillidsfuld og vil meget gerne kløs og snakkes med. Hun er en af de nederste i ko-hierarkiet.

Træværkstedet på Engvej 1

er en åben og uforpligtende ramme at mødes i og lave noget i træ. Hver kommer med sine egne ideer, og kan få hjælp efter behov.

Det er nu 2. sæson, vi runder af. Der har været skøn aktivitet, og de, der har været med, har fået lavet mange forskellige ting: skibe, knive, skær- og serveringsbrædder, fade, lysestager mm. I år har den sidste periode også været brugt til læderarbejde.

Vi har sidste gang åbent torsdag den 8. juni. Og begynder igen efter efterårsferien: torsdag d. 26. oktober.

Rigtig god sommer herfra - Søren H. og Sibylla

ECCE-møde i Arlesheim Schweiz 18.-21. maj

Jeg vil indlede med at give udtryk for en vis usikkerhed og famlen i forhold til, hvilket ord jeg skal bruge om de her særlige mennesker, som vi lever sammen med. Der har gennem tiden været forskellige betegnelser, som en for en er blevet dømt diskriminerende, og måske er det snart tid igen til en revision. I hvert fald finder jeg det efterhånden svært at bruge ord som "udviklingshæmmet" og "hæmmet", så jeg prøver mig frem med lidt andre ord, bl.a. inspireret af betegnelser, man bruger andre steder i Europa.

Udsendinge

Helle Hansen, som repræsentant for Helsepædagogisk Sammenslutning, og jeg, som forældre sendt af Hertha Støtteforening, har været afsted til møde i den europæiske NGO-organisation, ECCE igen. Dette år i Schweiz i den lille by Arlesheim ganske nær ved Goetheanum i Dornach. I år var 11 europæiske lande repræsenteret, forældre, medarbejdere og 2 unge med særlige behov. Mange kendte ansigter og dejlige gensyn.

Inde midt i Arlesheim ligger der et stort antroposofisk sted, som hedder Sonnenhof. Her bor og arbejder mennesker med specielle behov, og der er skole og børnehave for børn med specielle behov. Et dejligt gammelt sted med masser af atmosfære og ånd. Den antroposofiske læge Ita Wegmann købte stedet i 1922, og det første barn med specielle behov kom dertil i 1924. Fra da af voksede stedet og er nu skole, hjem og arbejdsplads for flere hundrede mennesker.

Brobygning

Temaet på ECCEs møde var igen i år "Building bridges" ("Brobygning"). Det handler om, at vi prøver at bygge bro mellem dig og mig, os og dem. Både menneske til menneske, men også mellem grupper af mennesker, mellem lande og mellem befolkninger og politikere. Der er brug for, at vi gør en indsats for at prøve at hjælpe hinanden i denne tid, hvor demokratiet og det humanistiske menneskesyn er under pres i store dele af verden. Flere deltagere kunne fortælle om vanskelige og forværrede vilkår rundt omkring i Europa. Dog sker der også positive ting: I September holdes den første verdenskongres for mennesker med udviklingsudfordringer i Yekatarinburg i Rusland. Det bliver noget af et tilløbsstykke med besøgende fra hele verden og også fra Hertha.

Indtryk fra dagene i Arlesheim

Torsdag aften holdt Dr. Peter Selg fra Ita Wegmann instituttet et oplæg om historien bag Rudolf Steiners "Helsepædagogiske kursus" fra 1924, som er grundlaget for det helsepædagogiske arbejde i hele verden. På den tid i Europa var menneskesynet, ligesom i dag, præget af en tendens i retning af at hylde det perfekte og fejlfri. Der var allerede, inden nazismen voksede sig stærk, kræfter, som ønskede at frasortere og eliminere handicappede og andre grupper. Under 2. verdenskrig hjalp Sonnenhof flere tyske jødiske familier ved at give deres handicappede børn et hjem. Det var ikke muligt at få lov at rejse ind i England og USA med et handicappet familiemedlem. Peter Selg trak en linje fra begyndelsen af 1900-tallet til nu, hvor vi står over for mange lignende udfordringer.

Humanus Haus og Rüttihubelbad

Fredag kørte vi ud til 2 antroposofiske steder.

"Humanus Haus" er et skønt gammelt Camphill-sted fra 1973, tidligere et gammelt asyl for fattige gamle. Nu er det udbygget og rummer 90 mennesker i 12 bofællesskaber, 16 værksteder, hvor der også kommer 50 eksterne brugere, og 170 medarbejdere. Her var dejlig have, butik og fine værksteder, bl.a. lyreværksted.

"Rüttihubelbad" var oprindeligt et kurbad helt tilbage til 1779. I 1986 byggede man alderdoms- og plejehjem på et antroposofisk grundlag. Senere er stedet udbygget med bofællesskaber til 19 mennesker med særlige behov og 15 mennesker med psykiske lidelser. Man forsøger at integrere disse 2 grupper på stedets værksteder. Her er også hotel, restaurant og en stor sal, hvor der foregår mange kulturelle arrangementer. Der er også et fantastisk "Sensorium", hvor vi legede og fik alle sanser rørt med bevægelse, lyd, lys, mørke, farver etc. Det var virkelig en sjov oplevelse, et besøg værd for barnlige sjæle og børn i alle aldre.

Det regnede tæt hele dagen. Hen under aften lettede skyerne, og vi fik den fantastiske udsigt fra "Rüttihubelbad" at se, de sneklædte alper langt ude i horisonten.

Ich, du, Wir

Lørdag havde VAHS, som er det schweiziske forbund for helsepædagogiske medarbejdere, arrangeret en inklusionsdag "ICH, DU, WIR". Vi var vel omkring 150 mennesker. Der var først oplæg og derefter workshops.

En af oplægsholderne var Manuel Kern, en glimrende taler med specielle be-

hov, som fortalte om, hvordan hans liv forandrede sig, da han kom til at bo på Sonnhalde Gempen, et antroposofisk sted. Tidligere havde han været under det offentlige system, og der havde han både følt sig over- og underbebyrdet. Alt for meget skulle han selv tage hånd om uden at have ressourcerne, og han fik ikke hjælp til at overkomme sine alvorlige psykiske problemer og sin epilepsi. Han endte til sidst på en institution for sindslidende. Efter at være kommet til Sonnhalde Gempen oplevede han at udvikle sig og få den hjælp, han havde behov for til at klare sig så selvstændigt som muligt.

I oplæggene blev der talt meget om, hvad vi alle får ud af at være sammen. Vor tids individualitetsbølge skaber problemer med isolation, ensomhed og tomhed, og der er virkelig brug for solidariske fællesskaber, hvor vi hjælper hinanden. Vi er alle sårbare på vidt forskellige områder og har alle, på en vis måde, brug for hjælp. Vi får dejlige oplevelser sammen og udvikler os hver især, netop fordi vi ikke er ens.

Et gammelt ordsprog, som en af oplægsholderne nævnte:

”Hvis du vil nå hurtigt frem, så gå alene. Hvis du vil nå langt, så gå sammen med andre”.

Land-art

Vi valgte den workshop, som havde overskriften ”Land-art: Jeg møder naturen, naturen møder mig”. Ulrikke Stokholm, som er dansker og underviser i kunstterapi i Dornach, havde denne workshop. Der er sikkert nogle læsere, som kender hende.

Workshoppen handlede om at gå ud i naturen, finde et sted, som talte til os, og skabe noget ud fra stemning og materialer på stedet. Jeg arbejdede sammen med Daniel. Vi kunne ikke rigtig tale sammen, han talte kun schweizer-tysk. Vi klarede os dog med få ord, gebærder og lyde, og vi havde et dejligt samarbejde med at slæbe store tunge grene, som vi kunstfærdigt stablede op ad et stort træ og dekorerede med blade og småsten. Det var ved småstene, jeg fandt ud af, at han havde et meget dårligt syn, så vi fandt nogle flere grene at stable. Det var sjovt og let. Noget, enhver kan gøre, og det kan gøres alle steder.

Til sidst lavede vi alle sammen forbindelse imellem vores land-art-værker, så man blev ført fra det ene værk til det andet.

Lørdag aften holdt ECCE 25-års jubilæumsmiddag, og søndag var der ECCE generalforsamling.

Fyldte dage -- og inden vi skulle hjem, nåede vi lige et besøg i Goetheanum, hvor vi så Rudolf Steiners store træskulptur ”Menneskerepræsentanten”.

Charlotte Stenbæksgaard, Dittes mor

Landbrugsnyt juni 2017

Af Lars Pedersen

Medarbejderne

I den sidste tid har vi haft en del unge mennesker i praktik. Det har været både almindelig skolepraktik fra Herskind skole og STU-elever. Rune fra Herskind skoles 8. klasse var i landbruget i uge 19. Det er hans store ønske engang at blive landmand. Han ved endnu ikke hvilken slags landmand han vil være, kun at det ikke skal være med grise. Fra STU

er Frederik i landbruget om torsdagen og Matti om tirsdagen. Matti kommer udover tirsdagene også i hele uge 22. Dennis der bor i Sjelle og går i skole i Hørning har været i praktik mandag og tirsdag i ugerne 16, 17 og 18. På billedet er Dennis helt i sort mellem Sune og Michael. Andreas fra Lyngåskolen i Århus har været i praktik alle dagene i ugerne 18, 19 og 20. På billedet har Andreas blå kedeldragt på.

Der er blevet etableret en børnehavehave ved de små gartnerhuse. Det er den lokale børnehave Nordlyset, der huserer her. Nordlyset har ansat Truels

Truelsen, som har stor erfaring med opstart og drift af skolehaver fra hans arbejde i Århus kommune. Truels er initiativrig og meget inspirerende, og vi er meget glade for det samarbejde vi så småt er ved at opbygge. Det er planen, at børnene ud over deres egen lille have også bruger landbrug og gartneri som oplevelses- og læ-

ringsrum.

Markerne

Der er ikke så meget at sige til havremarken og ølandshveden, udover at de står rigtig godt. Vi har haft besøg af et par hold elever fra Kalø Landbrugs-

skole og der var flere der bemærkede det noget "rustikke" såbed. Til trods for det "rustikke" udseende har kornet etableret sig rigtig godt. Der er på nuværende tidspunkt en god balance mellem kornet og "ukrudtet", eller lad os kalde dem de mere naturlige planter. Det er mit håb at denne balance holder sig frem til høst. Som jeg skrev sidste gang valgte jeg at lade rugen afgræsse, da den var kommet for dårligt. Den er nu blevet stribegræsset af kørerne, hvor de har fået en ny stribe hver dag i en periode. Efterfølgende er der kommet en del genvækst, så den minder lidt om en rigtig rugmark.

Denne genvækst vil på et tidspunkt blive afgræsset igen. Så bliver der plads til, at det kløvergræs, der blev sået sammen med rugen i efteråret, kan udvikle sig. Kløvergræsmarkerne satte i med en nærmest eksplosiv vækst, da varmen kom, og i skrivende stund afgræsser kørerne knæhøjt kløvergræs. Knæhøjt kløvergræs er rigtig godt ko foder og samtidig en rigtig god solfanger, der om-

danner sollyset til næring for både køer og jordliv ved hjælp af fotosyntese. Naturgræsserne i engen og slugten har ikke helt den samme eksplosive vækst som det mere forædlede kløvergræs på omdriftsmarkerne. Til gengæld er de meget mere varieret i deres sammensætning. Der er i år lavet en 5-årig græsningsaftale med Borum Østergård i lighed med den aftale vi har for slugten. Denne aftale indeholder afgræsning af 3 arealer. Det ene areal ligger i forbindelse med og vest for slugten. Der er et lille areal vest for det engstykke vi har lejet af Kristian Lindskov. Det tredje stykke ligger ved gården vest for Hertha, hvor Camilla og Karen bor. Samlet er det et areal på 3,57 ha. Det har ikke været brugt og høstet meget længe. Floraen på arealerne er lidt forskellig på de enkelte stykker, men meget præget af brændenælder og indvandrende træer. Disse nye arealer har fået humuspræparat torsdag aften i uge 20, hvor jeg var rundt med rygsprøjten. Havren og ølandshveden har fået i uge 22. Rugmarken fik også humuspræparat i uge 22 for at understøtte væksten af det nye udlæg.

Gartneri og landbrug har i fællesskab investeret i en ny jordløsner til at afløse den gamle. Den gamle var meget svær at indstille til den ønskede dybde og det ville være for dyrt at opdatere den. Det var billigere at købe en ny med dybdeindstilling og sælge den gamle.

Dyrene

Det er nu en kendsgerning, at kun 9 af kreaturerne er blevet drægtige og nogle af dem meget sent. Afrodite, som var side 9 - ko i sidste nummer, er ikke drægtig. Det er meget ærgeligt, da hun er en meget velfungerende ko. Jeg har valgt at beholde hende selvom hun ikke er drægtig og stoppe med at malke hende samtidig med de andre. Til august vil jeg prøve at lade kal-

vene malke hende op igen. Jeg ved ikke om det kan lade sig gøre, så vi får se. Køerne yder i øjeblikket ca. 70 liter mælk om dagen. Kvierne kom i engen 1. maj og tyrene i slutten 2. maj. Det gik utroligt nemt med at få dyrene ind i kreaturvognen i år. Jeg tror, at det skyldes det store arbejde der gjort, med at gøre dyrene vant til berøring. De er både blevet striglet og grimetrænet i vinter.

Hesten Vigdis har været meget forfangeren i maj måned da hun dårligt tåler det helt nye græs. Hun er derfor på en stram diæt og går med mundkurv for at hun ikke skal æde for meget.

Så er (mark-)vejene for alvor blevet usikre. Martin har nemlig fået traktorkørekort og har derfor føreret til værkstedets trækkende maskiner. Tillykke! (Fotos: Martin)

Gartneri nyt juni 2017

Så kom endelig majmåneds overdådige blomstervæld. Kulden har holdt igen påvæksten, vi har sået alt senere end normalt, og det har været længe om at komme op. Jeg huskede at lægge dug over ærterne, som endnu ikke er kommet op. Sellerie, porrer, agurk og courgetter står i drivhuset og venter på at blive plantet ud. Det er en travl tid. Der er allerede sået en del afgrøder, og de skal nu luges og kultiveres, samtidig med, at der skal plantes majs, agurk, courgetter, salat og også snart kål ud.

Tomaterne og basilikummen er nu plantet ud i drivhuset. Tomatpasserne må gerne gå i gang med at fjerne sideskud. Jeg regner med I selv tager jer af det. I år vil jeg sætte humlebier til at bestøve tomaterne. Svend Erik, som har hjulpet til her i foråret, vil lave nogle humlebikasser. Finder du nogen mariehøns, må du gerne sætte dem ind i drivhuset. De holder lus nede. Jeg har endnu kun fundet en enkelt.

I de næste uger vil jeg indkalde til kamilleblomst-plukning på blomster dage.

Sara og Freia har plukket mælkebøtter, og de ser alle fine ud. Tak for det og for hjælp fra Julie og Livia.

I maj fik vi sat kartofler, sået rødbeder, sølvbeder, gulerod, salat, dild og hokaido, bønner og tallerkensmækker. Og plantet spidskål ud. I juni skal vi plante mere salat ud, så der er nogle salater, når I alle kommer tilbage fra ferie i august; og der skal sås flere hold salat, dild, kørvel, spinat, bønner og koriander. Hovedopgaven er dog at luge, kultivere og sørge for vand, hvis nødvendigt. Biodynamisk dyrket koriander er rigtig god mod kræft.

Vi købte grøntsager helt ind i maj, havde dog ikke tid til at fjerne spirer på dem, så der blev ikke spist så mange. Men vi får brugt op af det, vi købte. Nogle regnvejrsdage gav os den fornødne tid til at få de sidste passet.

I juni kan der høstes radiser, persille indtil det går i blomst, asparges indtil det bliver for træede og stop ved st. Hans; det samme gælder for rabarber. Majroerne kommer også, lidt dild mm. Både grønkål og
Kartoflerne lægges. (Foto: Birthe Holt)

rosenkål smager godt selv i knop(som broccoli) og i blomst. Jeg lader dem stå lidt endnu. Sølvbeder er der nede i E-sektionen; de vokser ikke meget, og holder nok noget tid endnu. Det kølige vejr giver en længere høst på nogle afgrøder.

Husk arbejdsdagen i gartneriet den 10. juni, sammen med fællesarbejdsdagen.

Vi vil gerne have gæster til vores daglige pause kl. 10.30 ca., og du må selvfølgelig også gerne komme og give en hånd med, når du har tid.

Børn må meget gerne komme med, og jeg vil hjælpe med at finde alderssvarende opgaver til dem og deres forælder.

Min datter Elisabeth er hjemme fra Vanuatu her i sommer, og hun hjælper til i gartneriet, også for at lære. Hun dyrker mange eksotiske afgrøder i Vanuatu, og det er dejligt hun vil være med her i sommer. Borja kommer også i juni og giver en hånd med.

Her midt i maj ankom vores længe ønskede rehabilitator, en jordløsner med to modsat rettede ruller med kroge på, som løsner jorden og derefter vender det øverste lag let rundt, så man kan så grøngødning direkte, uden mere kørsel. Jeg har set dens effekt på jorden flere steder, og det er utroligt, hvor hurtigt en god jordstruktur kan opnås med den, selv på en meget kompakt jord. Der er en film, hvor man kan se hvordan en jord, som er blevet pakket af en for intensiv afgræsning af heste, med jordløsneren og to omgange grøngødning kan forvandles til en flot frugtbar jord på bare en sæson. Se den på Youtube: Vortex Vegie; From Horse Paddock to Living Soil.

Hav en god sommer.

For gartneriet Birthe Holt

Grønkålsskud - smager som Broccoli. (Foto: Birthe Holt)

Grønkålstilk (Foto: Birthe Holt)

Præsentation:

Hej alle i Hertha!

Jeg vil herved præsentere os selv, da vi nu har boet i Hertha i et godt stykke tid.

Jeg hedder Louicka Oak (Loui) og er mor til Joshua på 16 år.

Vi bor midlertidigt til leje hos Ditte & Leif i nr. 10, og det er vi rigtig glade for. Vi søger dog på sigt efter lidt flere kvadratmeter, både her i Hertha og i Silkeborg.

Vi har boet i Svaneke på Bornholm i 14 år, men tænkte, at der skulle ske noget nyt.

Derfor startede min søn på efterskole i Nordjylland sidste år i august, og er rigtig glad for det, og skal også gå der næste år.

Jeg arbejder som pædagogisk assistent i en tidsbegrænset ansættelse i en børnehave i Silkeborg.

Vi nyder meget at være kommet til Jylland, og er åbne overfor alle de nye muligheder det giver.

Det har været fantastisk at mærke roen og fællesskabet i Hertha, og vi er meget taknemlige, over at det er muligt for os at være her. Tak for at blive taget så godt imod.

Hilsen Loui & Josh

Valg til Fællesledelsen og Landsbyfonden på Landsbymødet d. 21 juni 2017 kl. 19.00 til kl. 21.00

Valg til Fællesledelsen

Jonathan Legg er på valg og genopstiller.

Hanne Schrøder stiller op til nyvalg.

Freja Svendsen stiller op til nyvalg.

Toke Riis Ebbesen, John Hansen og Carsten Møller Christensen er ikke på valg i år.

Anne-Lene Jappe er medarbejderrepræsentant og udpeget af Bofællesskaberne.

Søren Hansen er udpeget af Landsbyfonden. Tommy Pedersen deltager som forretningsfører uden stemmeret.

Det betyder, at der skal afholdes et egentligt valg, da der er skal være 5 fuldgyldige medlemmer, og 2 udpegede medlemmer fra henholdsvis Landsbyfonden og Bofællesskaberne samt 2 suppleanter i Fællesledelsen jf. Vedtægt for Landsbymødet § 3 stk.2

Ønsker du at stille op til Fællesledelsen skal dit kandidatur meddeles til Ditte Wrist på mail dittewrist@gmail.com inden søndag d. 4. juni 2017.

Såfremt du bor i Hertha har man direkte ret til at stille op; bor man uden for Hertha, men har en særlig tilknytning til stedet, skal Sekretariatet forhånds godkende kandidaturet jf Vedtægt for Landsbymødet § 3 stk. 1.

Valg til Landsbyfonden

I bestyrelsen sidder:

Søren Christensen (formand), valgt af Hertha Støtteforening

Kennert Huus Nielsen (medlem), valgt af Hertha Støtteforening

Jens-Otto Andersen (medlem), valgt af Landsbymødet i Hertha Levefællesskab

Sibylla Hofstetter (medlem), valgt af Landsbymødet i Hertha Levefællesskab

Søren Hansen (medlem), udpeget af Antroposofisk Selskab

Det medlem der er valgt af Landsbymødet er på valg.

Sibylla Hoffsteder er på valg i år og hun ønsker at genopstille. Sibylla er efter gældende regler godkendt som opstillingsberettiget af sekretariatet, da hun ikke bor på Landsbyvænge og dermed uden for Hertha.

Ønsker du at stille op til Landsbyfonden bestyrelse, skal kandidaturet meddeles til Ditte Wrist på mail dittewrist@gmail.com inden søndag d. 4. juni 2017.

Såfremt du bor i Hertha har man direkte ret til at stille op; bor man uden for Hertha, men har en særlig tilknytning til stedet, skal Sekretariatet forhånds godkende kandidaturet. (Vedtægt - § 3 stk. 1)

På www.Hertha.dk under punktet organisation er det muligt at se alle vedtægter for valg til Fællesledelsen og Landsbyfonden eller du kan få dem printet ud på kontoret i pavillonen.

Punkter til dagsordenen d. 21/6 2017

Bedes sendes til Ditte Wrist på dittewrist@gmail.com inden d. 4. juni 2017 eller afleveres i Dittes postkasse Landsbyvænget 10.

Venlig hilsen Eja, Ditte og Susanne Sekretariatet

Så meget der er sket! Vi præsenterer et udsnit: Årets første fugletur den 21. maj – for de morgenfriske

Der var ikke så mange, der havde fået søvnen gnedet ud af øjnene denne skønne maj-morgen kl. 4! Det skyldes nok mest en lidt for dårlig annoncering, for der plejer at være deltagere fra brede dele af egnen. I år var der kun fremmødt 8, alle bosat i Hertha. Til gengæld

kunne vi både høre fuglestemmerne og tale sammen om det, vi så og hørte. Det var en lidt kold og diset morgen, som heldigvis traditionen tro sluttede med, at Per serverede varm kaffe/te og boller i caféen.

Tekst og foto: Ole Wadsholt

Besøg af Tambourkorps fra Eisenach den 19. maj

Fra Skanderborg Kommunes tyske venskabsby Eisenach kom

”Fanfarenzug Eisenach” til frokost i Hertha på deres rundtur i kommunen. De kvitterede

med en festlig rundgang og koncert på Landsbyvænget.

Foto: Ole Wadsholt

Skolehaver i Hertha

Nu er der efter flere års forberedende arbejde kommet dejlige

børn fra Herskind Skole til Herthas gård og gartneri for at lave skolehaver. Mellem gartneri og stald har de etableret sig i det ene af træhusene ved siden af hestefolket. Her er der nu på vej til at komme tre langbende med

urter og planter. Det er pædagog Truels Truelsen, ansat i børnehaven, og med flere års erfaring fra ”Haver til Maver” i Århus, der har taget de første spadestik (og billedderne (Red.anm.)) med børnene i

samarbejde med Birthe, Bernd og Lars. Yderligere er der 3 andre lærere fra de større klasser, der også vil træde til senere.

Vi byder dem velkommen og glæder os over de glade børn i det grønne.

(Se også artikel på www.hertha.dk under 'nyheder' (Red.))

Pauserum og undervisningslokale i stalden

Det forberedende arbejde med at etablere et pauserum og undervisningslokale på 1. sal i stalden er ved at finde sin afslutning.

Økonomien er på plads, og vi er ved at undersøge om vi selv (Kennerth) skal stå for ombygningen eller få håndværkere udefra. Vi er ved at søge byggetilladelse ved kommunen og forventer, at byggeriet kommer til at foregå i sommerferien i den periode, hvor køerne er goldet og mejeriet ikke er i brug.

Det bliver et dejligt lokale med køkkenudsigt ned i mejeri og stald samt plads til 15- 20 personer. Under lokalet vil der være plads til garderobe for mejeri og staldfolk samt et lagerrum til emballage.

Fælles Arbejdsdag

22 år i træk har vi haft sådan en dag, hvor Levefælleskabets beboere og forældre og venner arbejder sammen. Traditionen har været at plante porre/selleri samt male et af vore træhuse, og i år var det så gartneriet, der fik en tur. Der blev også tid til at arbejde videre på børnenes legeplads. Igen en dejlig dag, hvor der bliver tid til snak på kryds og tværs midt i arbejdet.

Herunder: Morgensamling før den fælles arbejdsdag. Modsat side: Der blev gået til markronerne både med maling af gartnerihuset, forbedring af legepladsen og udplantning (Fotos: Ole W.)

Åben dag i Hertha med LørdagsCafé og bagagerumssalg

En dejlig dag med et fantastisk vejr. Første varme dag i året, og så har vi slået portene op til besøg. Det strømmede til med mennesker. Der var sandwich, salat og suppe. Folk sad i græsset og nød den gode stemning. Værkstederne var åbne, salen var fuld af kaffegæster, og på pladsen foran Herthahus stod der den ene loppemarkedsbod efter den anden. Omkring 600 mennesker fandt forbi Hertha på dagen, og alle fik de et program stukket i hånden af de gode P-vagter.

Stemmingsbilleder fra Maj-marked /åbentVærksted. Morten så ud til at hygge sig sammen med Cora, og Ditte blev glad, da hun vandt frugtkurven i lotteriet. (Fotos: Ole W.

Værkstedsudflugten den 25. april

Årets værkstedsudflugt gik til Vojens, til Værkstedet Kuglen, som er en række beskyttede værksteder samlet i ét fælles bygningskompleks. Bernd har været ansat der og blev selvfølgelig modtaget med åbne arme. Det blev vi i øvrigt alle sammen, bl.a. med kaffe og morgenbrød i forbindelse med introduktionen før rundvisningen. Der var en rigtig god stemning overalt, og vi mærkede virkningen af en særdeles kunstnerisk, kreativ og menneskekærlig indsats i alle kroge af institutionen. Det var spændende at se, hvor mange forskellige små og store frembringelser der kunne fremvises – også et musikband og en filmforevisning, lavet af stedets brugere og pædagoger. Link til hjemmeside: <http://www.vaerksteder.haderslev.dk/index.asp?id=10748>

Efter besøget i Kuglen gik turen til Tørning Mølle, som er en stor, gammel vandmølle, der har været i drift fra middelalderen og indtil 1960, og som nu drives som et kultur- og conferencecenter. Her fik vi frokost og derefter en guidet tur rundt i de omgivende bygninger med museumsudstillinger samt det gamle voldsted, hvor der engang har ligget en borg. Det er et spændende sted, hvor man kunne få mange timer, ja sikkert dage, til at gå. Selve møllebygningen med 4 etager over jorden og vandkraftturbinen derunder rummede mange af de gamle møllerimaskiner m.v. Link til stedets hjemmeside: <http://www.toerning-moelle.dk>.

I alt var vi godt 40 deltagere på turen.

Tekst og fotos: Ole Wadsholt

Indtryk fra Maj-dagene i Jårna

Onsdag ankom vi – 17 medarbejdere fra HBV – og én fra bestyrelsen – efter en laaaang tur, trætte og svedige . Vi tog ned til kulturcentret og besøgte mange imponerende bygninger i "steiner-arkitektur", og brugte penge i 'Robygge', hvor de havde et HAV af antroposofisk inspirerede kvalitetsting - smykker, bøger, legetøj, sæber osv.

Den formelle del af arrangementet startede med et foredrag af **filosoffen Gerard**

Lartaud: 'Om at bevare sin menneskelighed i transhumanismens tidsalder'. Og selv om deres udsendte døde let ind i mellem, hang få brokker dog ved: om **transhumanisme:** "Oftest forkortet >H eller H+) er en international, intellektuel og kulturel bevægelse, der går ind for at bruge videnskab og teknologi, til at forbedre/udvide menneskets intellektuelle og fysiske formåen, og eliminere/svække uønskede vilkår såsom ælde, sygdom, smerte og død.

Nogle transhumanister forestiller sig, at en eventuel transhuman fase vil blive afløst af en posthuman fase. De forestiller sig f.eks. at menneskene afløses af Cyborgs, og det er en sådan radikal transhumanisme, der kaldes for posthumanisme" (Wikipedia).

Ray Kurzweil taler om singularitet - det punkt, hvor maskinernes intelligens overgår menneskets i deres eksponentielle vækst, og hvor mennesket mister indsigt i, hvad computerne gør og kan. I fig. Kurzweil vil det ske inden for 20- 30 år.

Hvordan bevares vi menneskeligheden, når computerne kan forbedre sig selv via kunstig intelligens ad infinitum? Og hvornår kan man egentlig så tale om bevidsthed? Der var noget med, at det begrænsede menneske - i kraft af selve sin bevidsthed om sin begrænsethed - stræber efter det ubegrænsede - dvs. det spirituelle.

Et godt indledende filosofisk foredrag – placeret på et lidt sent tidspunkt på dagen.

Efter en smuk "efterklang" på piano og en dejlig aftensmad, var der en smuk eurytmi-forestilling: 'Jeg er også bare et menneske', om en soldats oplevelser under 1. verdenskrig ud fra en eurytmistisk bearbejdning af to dagbøger, som var fundet af hans børn efter krigen.

Torsdagsforedraget af **Jan Goeschel** om 'Digital teknik, socialt liv og spiritualitet' startede med en reference til Parsifalfiguren Gawaine, som kom ind i fantasiens land, hersket af Klingsor, hvor alle relationer mellem mennesker blev forgiftede, og hvor herskeren på nogle søjler kunne følge med i alt, hvad der skete i området (overvågning). Det må læses! Jan Goeschel gik videre og fortalte hvordan 7 menneskelige vilkår har ændret sig, som følge af den digitale revolution:

1) Vores forhold til krop og rum. Vi har fået en 4. dimension, som er overlejret de almindelige 3 dimensioner: tid, rum og materie. Der er kommet en ny 'flydenhed', hvor intet er fast på grund af vort virtuelle liv og identitet.

2) Vi er gennem medierne bevidsthedsmæssigt "connected" til et "bistade" hvor der jævnligt kommer "buzzes", når noget sker (f.eks. terrorisme), men som vi egentlig ikke har nogen indflydelse på og hurtigt glemmer igen.

3) Der sker en forstening af vore oplevelser - vi taler om "ting" når vi i virkeligheden taler om processer; verber bliver til navneord og navneord til verber ('jeg tekster ham lige...').

4) Tiden/fortiden bliver "fixed" og den flyder rundt i cyberspace som store unedbrydelige plastic-øer i Stillehavet (mails, facebookopdateringer osv.).

5) Der opstår en usikkerhed om tilstedeværelse og fravær/tilgængelighed. Hvornår er/skal vi være tilgængelige? Og fremmede kan iagttage vores gøren og laden på de sociale medier, uden at vi ved det.

6) Vi kan opleve en art klaustrofobi - alt hvad vi gør, bliver log'et og overvåget - og en længsel efter "the hut in the wood" - et fristed - indvendigt eller udvendigt - hvor vi ikke er overvåget og ikke er "connected".

7) Vi kan opleve en længsel efter "uncharted territorie", uberørte områder, stilhed og åbenhed for spirituelle impulser.

Foredraget om eftermiddagen var af **Maria Dufva**, som fortalte om, hvad børn kan blive udsat for på de nye medier, og om vigtigheden af, at vi taler med dem om, hvad man kan komme ud for på nettet. Det var ret skræmmende at høre om! Dels hvor meget tid børn i dag bruger ved skærmen (i snit 6-10 timer) - og hvad de derved ikke får oplevet i virkeligheden - og dels hvad de kan blive udsat for af "tilbud", shaming, grænseoverskridende billeder osv. Hun har specialiseret sig i at uddanne pædagoger og forældre til at forholde sig til, hvad børn møder og udsættes for på nettet (chat, facebook, twitter, snapchat og alle de andre sociale medier, som forsøger at gribe vore børns opmærksomhed og bevidsthed) (Følg hende på facebook: kriminologmariadufva eller <http://www.mariadufva.se/> hvor hun lægger rapporter og undersøgelser). Det var vist i øvrigt hende, der kaldte os "ældre" for "digitale indvandrere" i vort forsøg på at gribe og følge med i udviklingen. Mens vore børn er den "digitale urbefolkning", som er vokset op med det, som noget helt naturligt.

På Skåve gård, en gammel biodynamisk gård i nærheden af Järna, holder 'Tomten' til - en strikkende lilleemor med det smukkeste og tydeligste svenske. Og hun berettede efter aftensmaden - til små og store oprin på scenen - om gårdens historie tilbage fra vikingetiden og til i dag. Der kom undiner og gudinder, drabelige vikingslag, billeder fra da man fandt jernmalm på Skåve og begyndte at bryde. I starten af industrialiseringen kom visionære planlæggere og anlagde jernbaner, og i '20'erne var vi vidner til storslåede charleston-fester. Et fantastisk smukt stykke, som fik stående applaus og de spillende måtte kaldes frem 4-5 gange. Bestemt dagens højdepunkt.

Fredag: Foredrag ved **Dick Tibbling** fra Michaelsgården (det oprindelige "arnested" for de utroligt mange antropofiske tiltag i Järnaområdet) om effekterne af skærmbrug. Om alt det man mister ved den megen tid ved skærmen. Steiner, der fortæller om teknik og elektricitet som undernatur. Mere og mere er vi i undernaturen, og det påvirker vort menneskebillede. Er jeg bare nogle elektriske kredsløb, som står og snakker? Det overnaturlige, det specifikt menneskelige, det umålelige, kærneværdierne. Jeg og livets røde tråd kan ikke reduceres til et produkt. Selv om vi lever i en frihedskultur, er der stærke økonomiske interesser, som søger at trække os til sig. Livet må forvandles til livskunst; vi må være skabende i vores liv og finde vor egen vej. Han fortalte om sit møde med Steiners bog "Hvordan når man til erkendelse..." - troede at han endelig havde fundet 'manualen' til livet - indtil han fik læst indledningen: hver person må finde sin egne individuelle vej. Hvordan kan jeg beslutte noget i min egen livskunst og hvordan kan livskunsten præge os i vort arbejde? (Der er en artikel i det nye nummer af "Kairos", hvor han uddyber).

Til aften en smuk og betagende danseforestilling: Drømmevandring.

Sidste dag - lørdag - var der interaktivt teater, hvor 3 meget bevægelige og dygtige skuespillere præsenterede nogle af de dilemmaer, man som forældre eller medarbejder kan komme i, når computerspillet og mobilen får tag i børn eller beboere. Det var måske det mest tankevækkende og konkrete billede på, hvad vi står i. De spillede en kort situation på scenen, som rummede et dilemma (f.eks. en beboer, som bare vil spille hele tiden og som glemmer at spise og komme ud, og som bliver rasende, hvis man forsøger at afbryde spillet), og henvendte sig så direkte til publikum, og bad om forslag til, hvordan man kunne løse dilemmaet (beboeren er juridisk myndig og medarbejderen må ikke f.eks. blot tage computeren/mobilen). På den måde blev det meget tydeligt, hvad man står i, og hvor vanskeligt det er at opstille regler og grænser.

Hjemturen (900 km. på ca. 11 timer), var hyggelig, og der blev tid til at udveksle og for-døje indtrykkene, og til et par gode pauser på smukke steder under vejs.

Alt i alt nogle dejlige, tankevækkende og solbeskinnede dage, hvor vi kom tættere på hinanden og blev ladet op i smukke omgivelser og med tankevækkende arrangementer.

Allan

Maj

Maj er smuk, skøn, from og god.

Fuglene synger om en sommer
som snart begynder.

Anemonerne i skoven ligner sne,
ligesom den hvide engel.

Mælkebøtterne på marken
er gule som solens stråler,
og lyser som lanterner.

Man kan puste til dem
som til sæbebobler,
når de bliver hvide.

Frøene bliver blæst ud
i verden med vinden
som Guds åndedræt,
som Guds kærlige ord.

Gud beskytter os
mod godt og ondt.
Selv om vi ikke kan se ham,
ved vi at han er deroppe
Et eller andet sted.

Rina